

Локтіонова Дінара

*кандидат політичних наук, старший викладач кафедри соціології
ЧНУ імені Петра Могили*

**ДРУГА НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІСЬКОГО РОЗВИТКУ
«МІСТА, КОМФОРТНІ ДЛЯ ЖИТТЯ»**

(м. Львів, 01.12.2017 р.)

Останнім часом, як у вітчизняному, так і в західному дискурсі темі розвитку міста та міського середовища приділяють чимало уваги. Зокрема, у цьому напрямі відбувається плідна співпраця між Німеччиною та Україною. Досвід Німеччини як одного із провідних європейських міст у сфері інтегрованого міського розвитку демонструє, що запорукою економічного зростання міст є: 1. залучення громадськості (партисипація); 2. екологічна збалансованість міста; 3. розвиток креативності у містах. На думку фахівців, запозичення цього досвіду та його адаптація до вітчизняних умов здатне створити місто, комфортне для життя.

Ключова доповідь Штефана Райсс-Шмідта (представника міської адміністрації м. Мюнхена) «Комфортне для життя європейське місто» окреслила такі проблемні питання: що очікує на міста? що робить міста комфортними? що означає добре планування?

Розглядаючи перше питання, було зазначено, що як для Німеччини, так і для України характерна поліцентрична мережа міст. Сьогодні великі міста Німеччини представляють собою: - «зростаючі міста», в яких відбувається приріст за рахунок зовнішньої міграції; - міста, в яких відбувається «криза мобільності» за рахунок переповненого громадського транспорту, перевантажених автівками вулиць; - міста, в яких відбувається зростання цін на нерухомість та земельні ділянки за рахунок урбанізаційних процесів; - міста, в яких відбувається процес дигіталізації. Усе це, у загальному вигляді представляє нові мегатренди розвитку міст, до яких відносять такі процеси як: глобалізація, зміна клімату, міграція, дигіталізація, урбанізація, демографічні зміни, соціально-просторова поляризація, криза демократичної легітимності.

Зважаючи на вплив вищезазначених мегатрендів, важливо, щоб існування у таких містах було комфортним. На думку доповідача, комфортними міста робить: 1. Багатоманітність міського населення, в основі якої лежить соціально-культурне підґрунтя. 2. Локальна демократія та партисипація населення. 3. Доступне

житло та концепція соціально справедливого землекористування. 4. Добра та безпечна робота, в якій існують умови для креативності та інновацій. 5. Щільність, компактність та екологічність забудов, їх енергоефективність. 6. Культура будівництва, ідентичність забудівель. 7. Реструктуризація промислових ареалів, їх ревіталізація. 8. У рамках вільних просторів створення та розвиток громадських просторів, які в значній мірі впливають на якість життя у місті.

У рамках доповіді, було акцентовано увагу на необхідності співпраці та кооперації громадських структур та громадян, які за рахунок досліджень та імплементації результатів дослідження можуть впливати на економічний розвиток міст.

На думку доповідача, інтегрований стратегічний розвиток можна представити схематично у такому вигляді:

Доповідь вітчизняного (В. Тимінського) та німецького (др. Руперт Кавка) доповідачів була присвячена сучасним викликам розвитку комфортних для життя міст у Німеччині та Україні. У рамках доповіді, дослідники акцентували увагу на спільних та відмінних тенденціях розвитку міст у Німеччині та Україні, таких як: 1. система міського розселення; 2. структура територіального планування; ринок житла та дохід громадян; 3. соціальну та просторову нерівномірність розселення; 4. екологічні та соціальні виклики. У цілому, ситуація в обох країнах має багато спільних тенденцій та проблем. Зокрема, зростання міського населення, його нерівномірне розселення у містах, проблеми з житлом у місті, концентрація закладів культури та охорони здоров'я у центрі міста та їх нестача на периферії, загроза збалансованого розвитку, великий рекреаційний потенціал міста та відсутність екологічної політики у цьому питанні. Зважаючи на схожість проблем у містах, слід відзначити, що механізми їх вирішення достатньо відрізняються. Тому, запозичення німецького досвіду та адаптування його до вітчизняних реалій робить україно-німецьку співпрацю своєчасною.

Під час конференції було представлено роботу трьох тематичних арен:

Арена А. Залучення громадськості

Арена В. Екологічно збалансоване місто

Арена С. Креативне місто

Арена А. Залучення громадськості.

Під час проведення Арени, було представлено доповіді на тему: «Проектуй своє місто – методи залучення мешканців м. Оснабрюк» (доктор Клаас Бекорд), «Досвід втілення майстерні міста на прикладі міста Ужгород» (Маріанна Собран), «Громадський бюджет участі в Чернівцях» (Наталія Патрабой).

Процес децентралізації в Україні сприяв не тільки перерозподілу повноважень та ресурсів, а й став певним стартом залучення громади до прийняття управлінських рішень (бюджет участі, система електронних петицій, інноваційні проекти розвитку міст тощо). Обізнаність місцевої влади з проблемних питань, їх постійний моніторинг дає можливість чітко розуміти проблеми громади для першочергового вирішення або прийняття превентивних заходів у цій сфері. На думку доповідачів, очевидно, що залучення громадськості до прийняття рішень, є першим етапом вивчення громадської думки. Зокрема, залучення громадськості здійснюється за допомогою 4 напрямків: 1. політичні вибори; 2. неформальні інструменти (зустрічі з виборцями); 3. формалізовані інструменти (громадські форуми, система електронних петицій, громадський бюджет); 4. неформальні пропозиції (опитування).

Для того, щоб уникнути такого процесу як криза демократичної легітимності громади, на думку доповідачів, необхідно забезпечити такі речі як більшу прозорість, співучасть, співпрацю та спільне виробництво між громадськістю та місцевою владою.

Проте, деякі питання залишаються все ще відкритими: 1. Як збільшити кількість людей на заходах? 2. Як залучити нових людей?

Арена В. Екологічно збалансоване місто

У ході роботи конференції було представлено матеріал др. Штефана Бега «Екологічно збалансований розвиток міста у Нюрнберзі», у якому розкривалася думка про те, що екологічна безпека – це не тільки ресурси та ґрунти, а частина сталого розвитку міста, яка включає в себе освіту, здоров'я, питання мобільності та іншу економіку. Таким чином, системний підхід у розробці стратегій розвитку міст є запорукою їх успішної реалізації.

У доповіді М. Терлецького (КУ Інституту міста) та О.Шмідта (ЛКП Інститут просторового розвитку) «Вулиця для всіх» та створення велосипедної інфраструктури у Львові» ключовим меседжем було твердження, що наявність веломережі є ознакою розвинутого міста. Доповідачі навели успішний приклад м. Львів у питанні проектування вулиць з велодоріжками та продемонстрували, яким чином можуть балансувати інтереси усіх учасників руху за умов їх комфортного співіснування. При цьому, наголошувалась увага на збереженні зеленої зони, враховуючи особливості рослин та створенні громадського простору. Також було представлено транспортну піраміду міста, на вищому щаблі якої розташований пішохід (1), нижче – велосипедисти (2), громадський транспорт (3), комерційний транспорт (4), приватний моторний транспорт (5).

Арена С. Креативне місто

Під час проведення Арени, були представлені доповіді «Креативне місто Львів» (Марта Романяк, Олександр Кобзарев), «Підтримка креативних підходів: роль університетів у розвитку міст в Німеччині» (професор Зільке Вайднер), «Проект «Open-Spilka» (Олександр Коротких, Максим Крамар).

Цікавою видалась доповідь Зільке Вайднера «Підтримка креативних підходів: роль університетів у розвитку міст в Німеччині». Ось коротко її зміст.

Університети є концентрацію креативності, розробниками ідей, які, піднімають та ініціюють вирішення проблемних питань у суспільстві. Вони повинні бути відкритим простором для спілкування. Контакти з зовнішнім середовищем, бізнесом і місцевою владою сприятимуть реалізації та імплементації ідей та змістів, продукованих у стінах університету. Університети повинні стати рівними гравцями при прийнятті владних рішень. Для того, щоб у місті відбувався економічний розвиток, місту необхідно «думати» разом з університетами, активно залучати їх до суспільного та владного дискурсу. У зв'язку з цим, у німецькій практиці організують різноманітні заходи, зокрема, проведення зимових та літніх шкіл. Метою таких шкіл є нове бачення розвитку міст, залучення до розробки концепцій розвитку. У рамках таких шкіл студенти вибори.

У рамках проведення конференції вже другий рік поспіль відбувалось вручення Лейпцизької премії інтегрованого розвитку міст в Україні.